

Voorzitter: Martijn Balm.
Notulant: Wietske Muller

Introductie

De uitkomst van deze bespreking heeft geen officiële status. Het correctieformulier en de reacties op officiële meldingen van CvTE zijn leidend.

Omwille van conformiteit en het vermijden van onnodige discussie geeft de voorzitter aan wat de uitgangspunten van het correctievoorschrift zijn:

1. Elementen geven de strekking weer, de gebruikte terminologie hoeft niet noodzakelijk letterlijk te worden genoemd
2. Voorbeeldantwoorden kunnen zowel als doel hebben te laten zien wat een voorbeeldig antwoord zou zijn als dat ze kunnen laten zien wat voor ons op de ondergrens toch nog een goed antwoord zou kunnen zijn. Sommige voorbeeldantwoorden zijn daarmee bewust niet zo goed als je filosofisch gezien zou mogen verwachten.
3. Meerdere dingen moeten doen voor 1p komt zowel voort uit waaraan het examen moet voldoen volgens de ons gegeven opdracht, de kaders waarbinnen het examen moet vallen, als inhoudelijke redenen ivm valide toetsing.
4. Wij hebben helaas geen kwaliteitscriteria voor argumentaties tot onze beschikking en daarom fungeren aspecten uit de leerstof als beoordelingscriteria voor de argumentatie. Als een argumentatie wordt gevraagd kan daarom niet achteraf aan reproductieve elementen die daarin moeten worden toegepast een scorepunt worden toegekend als die niet zijn toegepast in een steekhoudende argumentatie.

Vraag 24

Zie ook CvTE: iedereen 1 punt toekennen.

Algemene opmerkingen:

Complimenten aan examenmakers:

Leuke casussen! Goede verdeling over diverse casussen.

Vraag 1

*1.1 Moeten **superieur** en **uniek allebei** genoemd worden?*

Als de strekking van allebei genoemd wordt: bijv. "Heeft kwaliteiten en kan beter denken dan andere wezens". De koppeling ertussen moet aanwezig zijn. Kan heel kort, maar het moet allebei. Dus: "Alleen een mens kan een raket ontwerpen" is niet voldoende, dan heb je de uniciteit aangegeven, maar nog niet de superioriteit.

1.2 Wat als leerlingen in hun antwoord de dialectische structuur van de argumenten zijn gaan uitleggen? Mag dat worden goedgekeurd?

Ja, mits wordt verwezen naar het gebruik van gereedschappen en het antwoord niet makkelijker wordt. Er wordt hier gevraagd om een inhoudelijk argument met verwijzing naar “het gebruik van gereedschappen”.

Vraag 2.

2.1 De vraag was hier niet helemaal duidelijk, maar leidde tot discussie over verduidelijking van de ‘smalle definitie’: Zelfs als we die definitie hebben, leidt dat volgens Gruen niet tot een verschil in morele relevantie tussen mens en dier, omdat er ook mensen zijn die niet aan die definitie voldoen. In cv gaat het erom de verschillen ‘tussen mensen’ te noemen. Op het moment dat alleen wordt uitgelegd dat mensen geen dieren zijn en het verschil in morele relevantie niet wordt genoemd, is dat te weinig.

Cito:

Uit een antwoord moet blijken dat de leerling begrijpt wat de smalle definitie inhoudt en er moet een uitleg worden gegeven dat die niet leidt tot een verschil in morele relevantie tussen mens en dier. Een antwoord via normatieve en descriptieve claims kan alleen scorepunten opleveren als aan bovenstaande voorwaarden is voldaan.

Vraag 3.

Verschillende aanvliegroutes voor de uitleg?

Geef een argument voor het bestaan van universele morele regels.

- Dat er een regel is...

- Waarom we die regel moeten willen

Beide kan + **argumentatie** worden goedgekeurd.

Universalisme kan slaan op:

Universele morele regels voor alle wezens,

Universele morele regels die overal van toepassing zijn.

Formulering met ‘bestaan’ roept dit op.

Wat betreft het begrip relativisme is het belangrijk dat er een filosofische uitleg aan wordt gegeven en niet slecht een woordenboekdefinitie.

Vraag 4.

Ontkiemen: alle antwoorden met iets wat op ‘streven’ duidt

Alles uit tekst 2 kan gebruikt worden en daarnaast moet de ‘telos’ worden uitgelegd, tekst alleen is niet voldoende.

Vraag 5. Geen commentaar

Vraag 6.

Kunnen ze een goed antwoord geven zonder Shiva te noemen?

Koppeling tussen sociale ongelijkheid en achterstelling vrouwen en natuurbescherming moet er staan.

Vraag 7.

Hoe dit in het CV te lezen?

Achter de “:” wordt de specificatie gezet en alles wat hieronder kan vallen, kan een goed antwoord zijn.

Vraag 8.

Dubbelzinnigheid in deze vraag wordt als problematisch ervaren.

In voorbespreking hebben we gezien dat als je het project beredeneert vanuit het project, het lastig wordt in het project iets van kritiek te kunnen vinden.

Veel leerlingen proberen te zeggen: project wordt toch wel weer op mensen gericht.

Voorbeeld van een reactie van een leerling in het examen: Meneer, moet je voor of tegen Plumwood zijn?

Antropocentrisme als een vorm van centrisme: rechtvaardiging van dominantie en ecologische blindheid. Dus als je het over rechtvaardiging van dominantie en ecologische blindheid kun je het niet zien in de tekst.

Belangen van de natuur er strict bij nemen?

Veel leerlingen hebben alleen antropocentrisme als vorm van centrisme genomen.

CV laat meer voorbeelden van de implicaties zien. Maar dit doen leerlingen niet zo makkelijk.

De vraagstelling is lastig en die moeilijkheid moet in tact blijven!

Met tweede corrector proberen er uit te komen, maar niet makkelijker maken.

Cito: Het is belangrijk om de moeilijkheid van de vraag te behouden. Daardoor wordt deze op een vergelijkbare manier beoordeeld door docenten en blijft dit een discriminerende vraag.

Crux: Is antropocentrisme voldoende gezien als een centrisme. Daar hoeft je de periferie niet bij te noemen. Erkenning van de ‘rest’ is voldoende.

Plumwood keurt alle vormen van centrisme af.

Er moet dus iets meer staan, maar als er enige vorm van begrip wordt getoond is het genoeg.(ook als dit bij bullet 1 is)

Vraag 9.

Argumentatie moet hier gekoppeld zijn, de losse punten moeten door de koppeling verdiend worden. Het is een argumentatievraag, ga daarbij in op.

Wat als er geen ‘ik’ in de vraag staat? Dan is het fout, want een losse uitleg.

Gevraagd wordt: Argumentatie van je eigen standpunt en dan koppelen aan de filosofen.

Opmerking: Helft van de punten is: leg uit, maar wel lastig.

Vraag: *Wat willen we horen bij: "ga daarbij in op?"*

Antwoord: uitleg moet geïncorporeerd zijn in enige vorm van argumentatie.

Ga in op is **niet**: herhaal.

Vraag 10.

10.1 'Ladder van het leven' is meer dan de 3 groepen waarin Aristoteles levende wezens indeelt volgens vegetatief/sensitief/rationeel. Is niet fout, maar als het centrale en bovenaan staan van de mens maar worden genoemd.

10.2 Hier kan antropocentrisme wel worden uitgelegd als dat de mens centraal staat zonder dat er iets wordt gemarginaliseerd (vgl vraag 8 Plumwood)

Vraag 11.

Moet de houding praktisch zijn of gewoon een houding? Als een houding leidt tot handelen. Als je liefde voor de natuur leidt tot een gepaste handeling. Is Leopold erin te herkennen, dan is dat ook goed?

Vraag 12.

Als problematisch ervaren. Zie reactie op VFVO forum van CvTE. Hieraan moet worden vastgehouden voor uniformiteit.

Besproken problemen:

Leopolds idee van denken als een berg: uitgelegd in lopende tekst: "door niet vanuit de mens.... bredere visie op lange termijn". Vogel legt het uit als de oneindigheid van de complexe natuur. In de eindterm staat dat je Leopolds idee volgens Vogel moet uitleggen. Veel leerlingen gaan vanuit het andere deel....

Humboldt in de inleiding. 'Dit' verwijst naar Leopold en niet naar de inleiding.

Langetermijnperspectief kan je ook opvatten als "Denken als een berg".

Enige voorzichtige consensus:

De leerling moet het ecologisch bewustzijn uitleggen en daarmee invulling geven aan het "Denken als een berg"

Wel punten als: een leerling niet de woorden van "meer begrijpen of kunnen beheersen" gebruiken, maar als ze wel met het voorbeeld van de herten en de wolven komen, tonen ze genoeg begrip.

Als leerlingen ingaan op het perspectief van de berg. Lange termijn en brede visie moet maatstaf zijn.

Tot slot:

Ruime interpretatie mogelijk van "erkenning van onverbreekelijke wederzijdse verbondenheid, erkennen dat er meer is dan we kunnen beheersen..."

Vraag 13.

Normatieve implicaties tellen ook. Kwetsbaar, dus je moet ervoor zorgen?

Vooronderstellingen en implicaties. 1e: vooronderstelling 2e: implicatie. Niet husselen

14. -

15. Veel technologische oplossingen bij Berry die tot problemen leiden. Moet specifiek de abstracte vorm worden genoemd? Moet er iets over de grotere patronen/ systemen worden gezegd?

Alleen een voorbeeld is niet genoeg.

15.3 Kan je na eerdere fouten nog een goede afweging maken. Ja, je kan met een verkeerde definitie of kritiek nog steeds een afweging maken, als de vraag er maar niet simpeler op wordt.

Het noemen van “problemen verergeren of veroorzaken” is niet voldoende.

In de tekst van Berry staat niets over technologie, maar de “technological fix” mag wel verondersteld worden. Patronen (lange termijn) systemen

Welk punt van Berry pakken we? Het gaat over het bredere aspect, maar dat gaat over meer.

Bijvoorbeeld:

“Bad solutions” als oplossing vanuit de systemen?

Als je technologie gebruikt als systeem kunnen we dit goedkeuren.

Een **utopie** als niet haalbaar uitgelegd. Filosofische begrip en niet woordenboekbetekenis.

Vraag 16.

Ingewikkelde constructie om te bedenken, maar de vraag is helder.

Cultuur en natuur gekwalificeerd?

Het moet wel een verhelderende waarde hebben in je argumentatie. Niet voldoende: Alles in de natuur is al door mensen beïnvloed.

Vraag 17.

Volgens de syllabus uitgelegd is voldoende

Vraag 18.

Met alleen het benoemen van de plicht van Taylor geen punt, moet worden toegepast.

Vraag 19.

Moet “gelijkwaardige capaciteiten” genoemd? Er wordt onderscheid gemaakt en dat leidt tot discriminatie. Ze brengen allebei ziektes.

Als het ‘ziekte overbrengen’ niet wordt genoemd? Er is sprake van een ander soort en daarom

worden ze gediscrimineerd. Iets in het antwoord van: gelijkwaardig, maar ze worden verschillend bekeken.

Als ze noemen dat ratten als plaagdieren worden gezien is het dan goed?

Het gaat om het onterechte onderscheid op basis van soorten: ratten en honden.
(Leerling heeft bedacht: racisme op basis van soort.)

Vraag 20.

Is het genoeg om te zeggen: mensen moeten beschermd worden?

Als de wet van de Turkse overheid erbij wordt genoemd. Beschermen van leven .

Vraag 21.

Niet goed als alleen: Honden worden geadopteerd en eigendom daar zorg je voor.

Er moet iets (ecolibertarisch) van (eigen)belang in. Natuur eigendom maken, want dan geen waardedaling.

Verantwoordelijkheid is niet voldoende.

Vraag 22.

Opmerking: De mens is egoïstisch, of de samenleving of antropocentrisch: hoe je de mens ziet.

CV geeft veel ruimte. lastig

Vraag 23. *Moet "genot" genoemd worden of is alleen lijden ook genoeg?* Genot is niet per definitie nodig.

Je moet het vanuit Singer. De ene heeft minder leed dan de ander.

Het is de schaal van lijden-genot en dat zien op grotere schaal van alle lijden en geluk.

Vraag 24. Altijd 1 punt, geneutraliseerde vraag.

Vraag 25. -

Disclaimer:

Aan deze notulen kunnen geen rechten worden verbonden. Ze geven een richting om conformiteit en eenduidigheid te behouden.